

# ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

## ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 8  
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ . . . Φρ. Λρ. 10

## ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Πᾶσα αἴτησις ἀπευθύνεται :  
Διεύθυνσιν Φωνῆς τῆς Ἡπείρου  
Ἀθήναις

## ΕΤΟΣ ΕΚΤΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

γίνονται δεκταὶ ἀπὸ 15 τρέχοντος Μαρτίου 1898 μέχρι 15 Σεπτεμβρίου 1898 καὶ ὀφείλουν οἱ αἰτοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ νὰ ἀποστέλλωσι συνδρομὴν διὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα μόνον.  
Ἡ «Φωνὴ τῆς Ἡπείρου» εἶνε τὸ μόνον Ἡπειρωτικὸν ὄργανον τὸ ὁποῖον ἀπὸ ἐξαεταετίας συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν Ἡπειρωτικῶν ζητημάτων καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ διεσπαρμένων Ἡπειρωτῶν.

**Λυπηρὰ** ἀληθῶς εἶνε ἡ δημιουργηθεῖσα ἐν Κρήτῃ νέα ἀνώμαλος κατάστασις, ἣτις ἐπὶ πολὺ θὰ παρατείνῃ τὴν ἐκκρεμὴ τύχην τῶν Κρητῶν. Ἀκριβῶς ἐκεῖ ὅπου ἐπιστεύετο ὅτι ἐμελλε νὰ τεθῇ ὁ λίθος νέου στερεοῦ καὶ ἀσφαλοῦς οἰκοδομηματος προκαλεῖται ἡ ἐκρηγξις κινδύνων.

Ὁ ὀθωμανικὸς ὄχλος εἶνε πάντοτε ὁ αἷτιος τῶν συμφορῶν αἵτινες μαστίζουσι τὴν ἀτυχὴ νῆσον. Αὐτὸς ἐγένετο παραίτιος τῶν παραχῶν αἵτινες συνέβησαν κατὰ διαφόρους ἐποχάς, αὐτὸς ἔλαβε τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας καὶ ἐπυρόλησε τὰ Χανία κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1897 καὶ ἔνεκα τούτου ἐπηκολούθησεν ὁ ἐλληνοτουρκικὸς πόλεμος.

Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, καθ' ἣν ἡ Κρήτη δὲν εὐρίσκειται πλέον ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτείαν τῆς Πύλης, οὔτε διεκδικεῖται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων ἄγνωστον τί ἐπιδιώκουσιν οἱ Ὀθωμανοὶ κατὰ τῆς Κρήτης. Ἴσως πιστεύουν, ὅτι οὕτω θὰ κατορθώσωσι νὰ ἀνασταλῶσι τὰ βίαια μέτρα, εἰς ἃ ἐσκόπουν νὰ προβῶσιν οἱ ναύαρχοι, ὅπως ἐφαρμώσωσι τὰ ἀποφασισθέντα ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀνακτοβουλιῶν. Ἀησμονοῦσιν ὅμως ὅτι αἱ Δυνάμεις κέκτηνται τὴν δύναμιν νὰ ἐπιβάλλωσι διὰ τῆς βίας τὴν θέλησιν αὐτῶν καὶ νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν τάξιν, ἣτις πρὸ τριετίας δὲν ὑφίσταται ἐν Κρήτῃ. Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τῶν ἀποφασισθέντων, ὅπου δὲν χωροῦσι λόγοι ἐργάζονται τὰ πυροβόλα. Θὰ ἴδωμεν δὲ ἐὰν οἱ ὑπολογισμοὶ τῶν ἐντοπίων Ὀθωμανῶν ἐντελῶς ὑπῆρξαν ἀσφαλεῖς καὶ ὠφέλιμοι ἢ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θὰ κατανοήσωσι πολὺ ταχέως, ὅτι διέπραξαν ἕτερον λάθος, τὸ ὁποῖον θὰ τοὺς ἀποστερήσῃ εἰς τὸ μέλλον τὴν εὐνοίαν τῶν Εὐρωπαίων, αἵτινες ἐν τῇ δικαίᾳ αὐτῶν ἀγανακτήσει δὲν θὰ λάβωσιν οὐδόλως ἴσως ὑπ' ὄψει αὐτοὺς καὶ θὰ προβῶσι κατὰ τρόπον ὅλως διάφορον.

Ἀναμφίβολον εἶνε ὅτι ἡ τροπὴ, ἣν ἔλαβε τὸ Κρητικὸν ζήτημα δὲν θὰ γεννήσῃ νέας περιπλοκάς. Δυνάμεθα δὲ νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι αἱ Δυνάμεις ἐπέισθησαν πλέον περὶ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐκ Κρήτης τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ. Ἐφ' ὅσον οὗτος κατέχει τὰ φρούρια τῶν κυριωτέρων πόλεων οἱ ἐγχώριοι Ὀθωμανοὶ παροτρυνόμενοι θὰ διαταράττωσι τὴν τάξιν καὶ θὰ προβαίνωσιν εἰς παρομοίας ἀποφάσεις.

Ἐν Ἑλλάδι ἀλγεινὴν παράγουσιν ἐντύπωσιν τὰ συμβάντα ταῦτα. Εἶνε ἡ μόνη πε-

ρίπτωσις, καθ' ἣν αὕτη δὲν δύναται νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς πάσχοντας καὶ σφαζομένους, με ἐσταυρωμένας δὲ τὰς χεῖρας θεᾶται τὰ συμβαίνοντα ἀνίκαγος καὶ τὸ ἐλάχιστον νὰ πράξῃ.

Ἀς εὐχηθῶμεν μόνον, ὅπως τὰ γεγονότα ταῦτα συντελέσωσιν εἰς τὴν ταχεῖαν λύσιν τοῦ ζητήματος.

## ΕΞ ΗΠΕΙΡΟΥ

Τῇ 16ῃ Αὐγούστου 1898.

Ἡ ληστεία. — Φόβος καὶ τρόμος τῶν κατοίκων. — Διχμαλωσία.

Ἡλπιζομεν ὅτι μετὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰ δεινὰ ἐπακολούθηματα τοῦ πολέμου, ἤθελεν ἀνατεῖλει ἡμέρα ἀνέφελος καὶ παρήγορος ἐν Ἡπείρῳ, τοῦλάχιστον ὡς πρὸς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν ζωῆς, ἀλλ' αἱ ἐλπίδες ἡμῶν διεψεύσθησαν, προβαίνοντες δὲ ταχύποδες εἰς τὴν καταστροφὴν καὶ τὸ ἀφανιστικὸν βάρβαρον, ὅπερ ἀνῶρυξεν ἡμῖν ἡ κακοδαιμονία καὶ ἡ ἀδράνεια τῆς ἐνταῦθα διοικήσεως. Λησταὶ περιφέρονται ἀνενόχλητοι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἀρπάζοντες πρόβατα, αἰγας, ἡμιόνους καὶ πᾶν τὸ προστοχόν, λησταὶ καταλαμβάνουσι τὰς δημοσίας ὁδοὺς ἐνσπείροντες τὸν τρόμον καὶ ἀπογομνούντες τοὺς διαβάτας, καὶ ὅμως αἱ ἀρχαὶ προσβλέπουσι πάντα ταῦτα ἀπαθῶς ὡς εἰς οὐδὲν συνέβη καὶ οἰοῦναι προτρέπουσαι καὶ ὑποστηρίζουσαι τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν ληστείαν. Ὡς φαίνεται ὑπάρχει μεγάλη ληστρικὴ συμμορία κατατετημημένη καὶ διεσπαρμένη εἰς διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας, ἄλλως δὲν εἶνε δυνατός νὰ ἐξηγηθῶσι τὰ ληστρικά τομήματα, τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν ἐπὶ διαφόρων ὁδῶν καὶ πλησίον διαφόρων χωρίων κατὰ πολλὰς ὥρας μεμακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ ληστεία περιορίζεται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ζωοκλοπὰς, εἰς ἐκγύμνωσιν τῶν ὀδοπόρων ἀπὸ παντός, ὅτι φέρουσι μετ' ἑαυτῶν καὶ εἰς ἐπίθεσιν κατὰ στρατιωτῶν καὶ χωροφυλάκων, ὧν ἐφαίρουσι τὰ ὅπλα μετ' ἀπαρδειγματίστου τόλμης καὶ τέχνης. Τοῦτο συνέβη ἤδη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐπὶ τῆς μεταξὺ Κονίτιος καὶ Ἰωαννίνων ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἐνθα ἀφῆρσαν τὰ ὅπλα δύο στρατιωτῶν παρὰ τὸ χωρίον Μεσοβούνιον, ἐπίσης δὲ καὶ ὅπισθεν τοῦ Δρίσκου κατὰ τὴν θέσιν Καμπέραγα ὅπου καταδιώκοντες ἐρίππον χωροφύλακα ἐφόρευσαν τὸν ἵππον αὐτοῦ. ἔντρομος δὲ γενόμενος ὁ δυστυχὴς χωροφύλαξ κατέρριψε τὸ ὄπλον αὐτοῦ καὶ ἐκρύβη εἰς παρακείμενον ὄσος ἐνθα τὸν εὗρον λιπόθυμον καὶ ἔσωσαν οἱ χωρικοί. Ἔτερον ἐλήστευσαν παρὰ τοὺς Νεγράδες.

Τὰ γεγονότα ταῦτα ἐξήρκεσαν νὰ ἐνσπείρωσι τὸν πανικὸν καὶ διακόψωσι σχεδὸν τὴν μεταξὺ ἐπαρχίας καὶ πρωτευούσης συγκοινωνίαν, ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι ὁ διοικητὴς συνειδὼς τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διατρέχουσιν οἱ μεταβαίνοντες εἰς τὰ χωρία αὐτῶν θέλει λάβει δραστήρια μέτρα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ σχολεῖα οὐδεμία μεταβολὴ ἐγένετο, ἐκτὸς σπουδαίας τινὸς προσθήκης εἰς τὴν Ζωσιμαίαν Σχολὴν διὰ τοῦ διορισμοῦ τοῦ διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας Κ. Γ. Καλοῦδη, ὡς καθηγητοῦ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τετάρτῃ τοῦ γυμνασίου.

— Ἐκ Ζαγορίου ἀνηγγέλη ὅτι λησταὶ περὶ τοὺς 7 ἐν ὄλῳ μεταβάιντες εἰς τὸ χωρίον Μπάγια ἠχμαλώτισαν τὸν ἐκ τοῦ χωρίου τοῦτου Καλέτσον, ὃν μετ' οὐ πολὺ ἀπέλυσαν ἀφοῦ ἔλαβον τὰ ζητηθέντα λύτρα. ὡς ἠκούσθη ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας ταύτης εἶνε ὁ ἐκ τοῦ Κράφη γνωστὸς Γιαχνῆς ὅστις ἀπὸ καιροῦ περιεφέρετο εἰς τὰ μέρη ταῦτα περιμένων τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν ὅπως κατορθώσῃ νὰ συλλάβῃ τινὰ ἐκ τῶν εὐπόρων κατοίκων. Τὸ γεγονός τοῦτο προστεθὲν εἰς τὰς ἄλλας ληστείας ὧν προσηγήθη ἡ τῆς Ἀρχαχωβίτσας κατετρόμαξε τοὺς κατοίκους. Ἡ διοίκησις Ἰωαννίνων ἔμεινεν ὡς ἔλαβε γινώσκιν αὐτοῦ ἀπέστειλε στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα πρὸς καταδίωξιν τῶν ληστῶν.

— Γυνὴ τις ὀνόματι Κτερίνα ἐκ τοῦ χωρίου Βελτσίστας τῶν Κουρέντων μεταβάσα εἰς τὴν θέσιν Χουσιγῆ, πέντε λεπτὰ τοῦ βηθέντος χωρίου ἀπέχουσιν, ὅπως κόψῃ ξύλα καὶ ἀναβάσα εἰς ὑψηλὸν τι μέρος κατέπεσεν αἰφνης ἀκουσίως κτυπήσασα κατὰ κεφαλῆς καὶ ἔμεινεν ἄπνοος.

— Ἀπεβίωσεν ὁ Μουφτῆς Πικραμυθίας Μεχμέτ Ἐμὶν ἐφ. ἐκ πολυχρονίου ἀσθενείας ἡ κηδεὶα αὐτοῦ ἐγένετο μετὰ μεγάλης πομπῆς.

— Ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Λοζέτσι καταγόμενος δεκαπενταετὴς Κωστῆς Σπύρου ἀντλῶν ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος τοῦ ἐν Καλούτσεσμε καφετζῆ Γούσα Σπύρου καὶ ὀλισθήσας κατέπεσεν ἐν αὐτῷ. Ἀμέσως δὲ ὁ παρατυχὼν λοχίας Μεχμέτ καὶ ὁ Ναζῆφ Μεχμέτ καὶ ὁ ἐκείθεν διερχόμενος ἀστυνόμος Μεχμέτ Ἀλῆ ἐφ. κατάρθωσαν νὰ διασώσωσιν αὐτόν, ἰδίως δὲ ὁ λοχίας Μεχμέτ κατῆλθεν ἀμέσως εἰς τὸ φρέαρ καὶ ἤρπασε τὸν παῖδα.

— Ἡ ἐπαρχία Βελλᾶς εὐρίσκετο καὶ πάλιν ἀνάστατος· εἶνε γνωστὸν ὅτι πρὸ πολλοῦ εἶχε διορισθῇ τοποτηρητὴς τοῦ μητροπολίτου Βασιλείου, ὁ πρῶτος Μυριοφύτου. Συνεπεία τούτου ἐγένοντο πολλαὶ ἀναφοραὶ ὅπως ἀπολυθῇ ἐντελῶς ὁ Βασίλειος καὶ διορισθῇ αὐτῷ αὐτοῦ ὁ πρῶτος Μυριοφύτου. Τὰ πράγματα ὅμως ἐντὸς μικροῦ ἐξετραχύνθησαν καὶ ἑτέρα μερὶς ἐξηγέρθη κατὰ τοῦ Μυριοφύτου. Ἡ δὲ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐκάλεσεν εἰς Κων]πολιν τὸν ἅγιον πρῶτον Μυριοφύτου ἵνα ἀπολογηθῇ, εἰς δὲ Κόνιτσα ἀπέστειλεν ὡς ἐξαρχον τὸν ἅγιον Γρεβενῶν, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ πράγματα καὶ ὑποβάλῃ τὴν σχετικὴν ἐκθεσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας τὰ Πατριαρχεῖα θὰ ἀποφασίσωσι περὶ τῆς τύχης τῆς μητροπόλεως Βελλᾶς, ἣτις ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν ἔσχε τὸ ἀτύχημα νὰ κακοδιοικηθῇ.

## ΕΚ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Τῇ 21 Αὐγούστου 1898.

Μὴν παρῆλθε ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐντεῦθεν ἀναχωρήσεώς μου ἡ ἐπάνοδος μου δὲ μόλις πρὸ δύο τριῶν ἡμερῶν συνετελέσθη. Ἐγκατέλειπον τὴν Πρέβεζαν εἰς τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἐν τῇ τελευταίᾳ μου ἀνταπεκρίσει, φαίνεται ἐπανευρίσκω δὲ αὐτὴν πρὸ νέας ἐξελίξεως νέων γεγονότων ἐφ' ἣς οὐδὲν ἄλλο αἰσθημα ἀναπτύσσεται ἢ ἡ ἐλπίς τῆς ἀναγεννήσεως ἐν μικρῷ καὶ μεγάλῳ κύκλῳ ἀναφαίνονται κατόπιν τῆς καρυφώσεως τῆς ἀταξίας καὶ τῆς καχεξίας, ἐπὶ πρῶτον δὲ ἐν τῷ δυστυχῇ τούτῳ τόπῳ νὰ φθάσῃ τὸ μύλοςμα τῆς διαφθορᾶς εἰς τὸ ζενοῦ διὰ νὰ προέλθῃ γενναῖον τι βῆμα πρὸς ἀνόρθωσιν. Πόθεν νὰ ἀρχίσω καὶ ποῦ νὰ τελειώσω; Νὰ περιγράψω τὴν ἀθλιότητα τῆς καταστάσεως εἰς ἣν



νης καὶ Ἀλ. Κύρκου καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Δαρδανέλια· ἐκ Δόβρας καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Εὐάνθη οἱ κ. κ. Ἰω. Χρόνης, Θεοχ. Κανέτσος, Δέσποινα Ι. Χρόνη καὶ Περικλῆς Μπίκας· ἐκ Μπάγιας καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Σμύρνην μετὰ τῆς μητρὸς τοῦ δ. κ. Κωνστ. Τζημόπουλος· ἐκ Κουκουλίου καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Σμύρνην οἱ κ. κ. Παντ. Μπίκας κ. Χοῆστος Χούτας· ἐκ Πρεβέζης δ. κ. Βασίλ. Στόικος μηχανικός.

— Ἀφίκετο ἐκ Βίτσης καὶ ἀνεχώρησαν εἰς Κάϊρον δ. κ. Βασίλ. Τζωίδης· ἐκ Μονοδενδρίου διὰ Γκιμουλτζίναν δ. κ. Βασίλ. Οἰκονόμου.

## Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου)

**Ἄλλη τροποποίησις τοῦ ἐλληνικοῦ πολεμικοῦ σχεδίου. — Ὁ Μουσταφᾶς προδιβάσκει εἰς στρατηγόν.**

Αἱ πληροφορίες περὶ τῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ, αἱ ληφθεῖσαι τὴν 12ην Ἀπριλίου εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἀρχηγεῖον, ἠνάγκασαν τὸν συνταγματάρχην Μάνον νὰ τροποποιήσῃ ἀκόμη μίαν φορὰν τὸ πολεμικὸν σχέδιόν του καὶ νὰ τηρήσῃ ἀμυντικὴν θέσιν. Τὴν 13ην Ἀπριλίου ἡ 1η ταξιαρχία κατενεμήθη κλιμακῶδ' ἐπὶ τῆς ἀπὸ Ἀρτης εἰς Πέντε Πηγάδια ὁδοῦ, ἀφῆσας μικρὰν φρουρὰν εἰς Φιλιππιάδα. Εἰς μόνον λόχος τοῦ 9ου συντάγματος μετὰ τμήματος πυροβολικοῦ παρέμεινε πρὸς φύλαξιν τῆς γεφύρας τοῦ Λούρου. Τὸ ὑπόλοιπον ὁλόκληρον τῆς 2ας ταξιαρχίας ὀπισθοχώρησεν εἰς Ἀρταν. Τὸ ἐλληνικὸν ἀρχηγεῖον καὶ αὐτὸ ἀποκατεστάθη εἰς Ἀρταν τὴν 13ην Ἀπριλίου, κατόπιν δὲ μετεμέρθη εἰς Χανόπουλον. Τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν ὁ συνταγματάρχης Μάνος διέτασσε τὰς ἀνωτέρω μετακινήσεις, ἐτηλεγράφη εἰς τὰς Ἀθήνας ζητῶν ἐνισχύσεις, καὶ ἐλάμβανε τὴν πληροφορίαν, ὅτι 2,500 ἄνδρες ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Μπαϊρακτάρην καθὼς καὶ οἱ Γαριβαλδῖνοι τοῦ Μπερτέ ἐπρόκειτο νὰ καταφθάσιν παρ' αὐτῶ ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος.

Κατόπιν τῆς ἀρίξεως νέων ἐνισχύσεων, ὁ στρατὸς τοῦ στρατηγοῦ Μουσταφᾶ πασσᾶ (ὁ συνταγματάρχης Μουσταφᾶς εἶχε προβιβάσθαι εἰς στρατηγὸν διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῶν Πέντε-Πηγαδίων) ἀνῆλθεν εἰς 9 τάγματα, ὃ δὲ τοῦ Μαχμούτ βέη ἠδύθη κατὰ ἐν τάγμα.

**Τὸ τουρκικὸν Ἀρχηγεῖον εἰς Πέντε Πηγάδια.**

— **Τὰ κατορθώματα τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου.**

Τὴν 13ην Ἀπριλίου ἐν τάγμα νιζάμηδων τῆς 1ης τουρκικῆς μεραρχίας κατώρθωσε νὰ ἀνακτήσῃ τὴν γεφυρὰν τῆς Πλάκας μετὰ πολὺν μάχην, ὃ δὲ Ὄσμάν πασσᾶς μετέφερε τὸ ἀρχηγεῖον του εἰς Πέντε-Πηγάδια.

Αἱ ἡμέραι τῆς 14ης, 15ης καὶ 16ης Ἀπριλίου διήλθον ἐν ἀψιμαχίαις ἐλαχίστης σπουδαιότητος.

Κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν ἡ μοῖρα τοῦ πλοιάρχου Κριεζῆ ἐδομάρδισε μέρη τινὰ τῆς Ἡπειρικῆς παραλίας. Τὴν 11 Ἀπριλίου, μετὰ κανονιστικὸν δῶρον, τὰ ἐλληνικὰ σκάφη ἀπεβίβασαν εἰς Ἀγίους Σαράντα μικρὸν ἄγλημα, τὸ ὅποιον κατέστρεψε τὰς ἀποθήκας τῶν τροφίμων τὰς ὑπαρχούσας ἐκεῖ διὰ τὸν ἐν Ἡπείρῳ τουρκικὸν στρατόν. Ἐπιστρέφοντα ἐξ Ἀγίων Σαράντα τὰ ἐλληνικὰ σκάφη ἔρριψαν βολὰς τινὰς κατὰ διαφόρων λιμένων, καὶ κατόπιν ἐπανέλαβον τὴν ἐναντίον τῆς Πρεβέζης ἐπίθεσιν.

**Ποῦ εὑρίσκοντο τοποθετημένοι οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοί. — Αἱ διαταγαὶ τοῦ Μάνου πρὸς τὸν Μπότσαρη.**

Τὴν 19ην Ἀπριλίου εἰδῆσις ἐφθασεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν Μάνον ὅτι οἱ Τούρκοι συνεκέντρουν εἰς τὰ Πέντε Πηγάδια σημαντικὰς δυνάμεις. Πράγματι αἱ ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχόμεναι θέσεις τὴν 16 Ἀπριλίου ἦσαν αἱ ἀκόλουθοι :

Ἡ 1η μεραρχία ἦτο τοποθετημένη, κλιμακῶδ' ἐπὶ τῆς μεθορίου ἀπὸ Πλάκας μέχρι Μετσόβου, ἔχουσα τὰς ἐφεδρείας τῆς πρὸς τὰ Ἰωάννινα.

Ἡ 2α μεραρχία εἶχεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν 3 τάγματα κρατοῦντα τὴν ἐπὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Λούρου ὁδόν, 3 τάγματα κατὰ πλάτος τῆς παλαιᾶς ὁδοῦ, πρὸς νότον τῶν Πέντε Πη-

— Ἀφίκοντο ἐκ Τσαρπλάνων μεταβαίνοντες εἰς Αἶγαπτον οἱ κ. κ. Σπ. Γκρότσος καὶ Β. Ν. Σουλιάτης, ἔξ Ἀλεξανδρείας δὲ διὰ Τσαρπλάνᾶ δ. κ. Κ. Στόλης.

— Εἰς Δρυμάδες τῆς Χειμάρρας ἀπεβίωσε χριστὸς καὶ ἐνάρετος πολίτης ὁ Ἀθανάσιος Χ. Δέδες, πατὴρ τοῦ ἐν Μαγάραις κ. Ἰω. Δέδε. Τῇ 2 δὲ τρέχοντος ἐτελέσθη εἰς Δρυμάδας μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, εἰς ὃ παρίσταντο ἅπαντες οἱ κάτοικοι. Συλλυπούμενοι τὸν υἱὸν αὐτοῦ κ. Ἰω. Δέδε ἐπὶ

γαδίῳ, καὶ δύο τάγματα εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγαν, ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων. Ὡς δευτέραν γραμμὴν ἡ αὐτὴ μεραρχία εἶχε δύο τάγματα βεδίφιδων καὶ τρεῖς πυροβολαρχίας εἰς τὰ Πέντε Πηγάδια, ἐφεδρείαν δὲ δύο τάγματα βεδίφιδων πρὸς τὴν Μπουράτσαν.

Τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἡ 1η Ἑλληνικὴ ταξιαρχία μόνη εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ Ὀθωμανικοῦ ἐδάφους. Ὅλον τὸ ὑπόλοιπον τῆς μεραρχίας ἦτο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ Ἀράχθου μέρος εἰς τὰ περίξ τῆς Ἀρτης καὶ μέρος εἰς τὰ Πράμαντα καὶ τοὺς Καλαρρύτας.

Ἡ 1η Ἑλληνικὴ ταξιαρχία ἦτο κατανεμημένη ἐπὶ τεσσάρων διαδοχικῶν θέσεων ἐνισχυμένων καὶ δι' ὀχυρωματικῶν ἐργῶν, ἦτοι :

1) Αἱ προφυλακαί, ἀποτελούμεναι ἐκ τοῦ 3ου εὐζώνικοῦ τάγματος, δύο λόχων πεζικοῦ καὶ 4 πυροβόλων (ἐν ὧν 1600 ἄνδρων κατεῖχον τὴν κορυφὴν μεταξὺ Πέντε Πηγαδίων καὶ Καρβασαρά (Κερβάν-Σεράϊ).

2) Ἐν τάγμα πεζικοῦ μετὰ 8 πυροβόλων ἦτο εἰς Μουλιανά.

3) Ἐν σύνταγμα πεζικοῦ μετὰ μιᾶς πυροβολαρχίας εἰς Κουμουτσάδες.

4) Καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ταξιαρχίας εἰς Χανόπουλον, ὅπου ὁ συνταγματάρχης Χρήστος Μπότσαρης εἶχεν ἐγκαθιδρύσει τὸ ἀρχηγεῖόν του.

Ἐκτὸς αὐτῶν, μικραὶ Ἑλληνικαὶ φρουραὶ εὑρίσκοντο πάντοτε εἰς Φιλιππιάδα καὶ εἰς τὴν γεφυρὰν τοῦ Λούρου.

Αἱ διαταγαὶ τοῦ συνταγματάρχου Μάνου ἐπίτασσον εἰς τὴν 1ην ταξιαρχίαν νὰ κρατήσῃ πάσῃ θυσίᾳ τὸ Χανόπουλον καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξόδον τῶν Τούρκων ἐκ τῶν πρὸς νότον κλεισσωρείων.

**Ὁ Ὄσμάν πασσᾶς ἀποφασίζει νὰ ἀνακτήσῃ ὅλας τὰς θέσεις. — Ἑλληνικὸν πυροβόλον ἐντὸς χαράδρας.**

Ὁ μέραρχος Ὄσμάν πασσᾶς (δὲν πρέπει νὰ συγχέεται ὁ στρατηγὸς οὗτος μετὰ τοῦ Γαζῆ Ὄσμάν, τοῦ ἥρωος τῆς Πλεύρας) ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ γενικὴν ἐπίθεσιν, ὅπως ἀνακτήσῃ ὁλόκληρον τὸ τμήμα τῆς Ἡπείρου, τὸ εἰσέτι κατεχόμενον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Τὴν 17ην Ἀπριλίου ἐπομένως λίαν πρωΐ, ὁ τουρκικὸς στρατὸς τῶν Πέντε Πηγαδίων ἤρχισε τὸ πῦρ ἐναντίον τῆς πρώτης Ἑλληνικῆς γραμμῆς. Οἱ Ἕλληνες ἦσαν τοποθετημένοι ὡς ἀκόλουθος : Δύο λόχοι εὐζώνων καὶ δύο πεζικοῦ, ἐν ὧν 1000 ἄνδρες, μετὰ δύο πυροβόλων ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς τῆς ὁδοῦ κορυφῆς, δύο δὲ ἄλλοι λόχοι εὐζώνων (600 ἄνδρες) μετὰ δύο πυροβόλων ἐπὶ τοῦ δυτικῆς τῆς ὁδοῦ λόφου.

Τὸ πῦρ ἐξηκολούθησεν ἀρχίον καθ' ὅλην τὴν πρωΐαν, ζωηρεύσαν ὀλίγον μετὰ μεσημβρίαν. Οἱ Τούρκοι, τῶν ὁποίων ἡ ἐλκτικὴ δύναμις ἐφθανε μέχρις 6 χιλιάδων ἀνδρῶν, ἤρχισαν νὰ συγκεντρώνουν τὰς ἐφεδρείας τῶν ἐναντι τοῦ δεξιῶ τῶν Ἑλλήνων.

Περὶ τὴν 3ην ὥραν αἱ δύο Ἑλληνικαὶ πυροβολαρχίαι ἐσίγησαν, μετὰ ταῦτα δὲ ὥραν οἱ Τούρκοι ἤνοιξαν σφοδρὸν πῦρ καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν. Καὶ αἱ δύο ἄλλαι Ἑλληνικαὶ πυροβολαρχίαι τότε ἐπαύσαν τὸ πῦρ, ἀπαραιτήτως συγχρόνως ἐσπευσμένως πρὸς νότον. Κατὰ τὴν υποχώρησιν ταύτην ἐν τῶν Ἑλλήνων πυροβόλων ἐκρηκίσθη ἐντὸς χαράδρας ὅπου καὶ ἐγκατελείφθη.

Οἱ εὐζῶνοι ἐπολέμησαν γενναίως πρὸς ἐχθρὸν κατὰ πολὺ ὑπέρτερον τὸν ἀριθμὸν, ἐκρέτησαν δὲ τὰς θέσεις τῶν μέχρι τῆς 3ης ἐσπερινῆς ὥρας, ὅτε ὑπεχώρησαν ἀφήσαντες ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης 100 νεκρούς.

Τὸ ἀπόσπασμα ἀπεσύρθη ἐν καλῇ τάξει πρὸς

τῷ ἀτυχήματι εὐχόμεθα ὅπως ὁ Ὑψίστος κατατάξῃ τὴν ψυχὴν του εἰς σκηνὰς δικαίων.

**ΔΥΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑΙ** παπειραμένοι, μήτηρ καὶ θυγάτηρ, ὑπηρετήσασαι ἐπὶ ἔτη πολλὰ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἡ μὲν μήτηρ ὡς διευθυντρία διαφόρων σχολείων, ἡ δὲ θυγάτηρ ὡς νηπιαγωγὸς τῆς φροδελιανῆς μεθόδου ζητοῦσαι θέσιν ἐν τῷ αὐτῷ σχολείῳ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Συστάσεις ἀριστὰ ἡ Διεύθυνσιν παρ' ἡμῖν.

τὰ Μουλιανά, παρακολουθούμενον ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἡ ἀντίστασις ἐπὶ τῆς δευτέρας ταύτης γραμμῆς ὑπῆρξε βραχυτάτη, δευτέρα δὲ υποχώρησις ἐπηκολούθησε καὶ ὀλιγώτερον κανονική. Αἱ δύο πρώται γραμμαὶ ἐκτοπισθεῖσαι ἐφθασαν εἰς Κουμουτσάδες τὴν 9ην ἐσπερινὴν ὥραν. Μολοντί δὲ ἡ καταδίωξις τῶν Τούρκων εἶχε καταπαύσει, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ 10ου πεζικοῦ συντάγματος ἠνώθη μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ υποχωροῦντος εἰς Ἀρταν.

Εἰς Χανόπουλον ὁ συνταγματάρχης Βότσαρης προσεπάθησε νὰ ἀναγκάσῃ τὴν υποχωρητικὴν κίνησιν. Δὲν τὸ κατώρθωσεν ὁμως, καὶ αἱ ἐφεδρεῖαι, αἱ εἶχε μεθ' αὐτοῦ, εἰσῆλθον μετὰ τοῦ ἄλλου στρατοῦ εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἔδαφος.

**Οἱ κάτοικοι τῆς Ἡπείρου φεύγουν μετὰ τοῦ στρατοῦ. — Κατάληψις τῶν ἐπὶ τῆς μεθορίου θέσεων.**

Οἱ κάτοικοι, φοβηθέντες τὴν ἐπάνοδον τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ἠνώθησαν καὶ οὗτοι μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς ταξιαρχίας, παρακολουθούμενοι ἀπὸ τὰ ποίμνια τῶν καὶ ἀπὸ μέγαν ἀριθμὸν ἀμαζῶν. Ἡ ἀνάμιξις τοῦ ἐντρόμου αὐτοῦ πληθους μετὰ τοῦ στρατοῦ ἐπέφερε σύγχυσιν εἰς τὴν 1ην ταξιαρχίαν, ἥτις τὴν 3ην πρωΐνῃν ὥραν διήρξατο τὴν γεφυρὰν τοῦ ποταμοῦ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, 17ην Ἀπριλίου, τὰ τρία τουρκικὰ τάγματα, τὰ προχωροῦντα πρὸς νότον διὰ τῆς ὁδοῦ πεδιάδος τοῦ Λούρου, συνήντησαν πρὸς βορρᾶν τῆς Φιλιππιάδος ἐν τάγμα ἐχθρὸν μετὰ τμήματος πυροβολικοῦ, μεθ' ὧν καὶ συνεκρούσθησαν. Μετὰ δῶρον μάχης οἱ Ἕλληνες ὑπεχώρησαν πρὸς τὴν Ἀρταν.

Τὴν 18ην Ἀπριλίου περὶ τὴν χαραυγὴν ἡ μεραρχία τοῦ συνταγματάρχου Μάνου εἶχε καταλάβει τὰς ἐπὶ τῶν συνόρων θέσεις, αἱ κατεῖχε 12 ἡμέρας πρότερον. Ἐπὶ τοῦ Ὀθωμανικοῦ ἐδάφους δὲν ὑπῆρχε πλέον εἰμὴ ἡ ἀσθενὴς φρουρὰ τῆς Σαλαώρας.

Τὸ κύριον σῶμα τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐξ ἄλλου κατέλαβε τὰ ὑψώματα τὰ δεσπόζοντα τῶν Κουμουτσάδων. Τὸ σῶμα τῆς δεξιᾶς διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Χαρίτζ Μεχμέτ βέη ἀντικαταστήσαντος τὸν Μαχμούτ βέην, ὅστις ἐγένετο ἰδιαιτερος γραμματεὺς τοῦ διοικητοῦ τῆς 2ας μεραρχίας ἐπροχώρησε μέχρι τῆς Φιλιππιάδος. Ἀναγνωρίσας ἀποσταλαῖσαι εἰς Χανόπουλον καὶ Λούρον ἀνήγγειλαν τὴν ἐντελὴν υποχώρησιν τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ πρώτη αὕτη περίοδος τῆς ἐκστρατείας ἐστοίχισεν εἰς τὴν μεραρχίαν τοῦ Μάνου 400—500 ἄνδρας νεκρῶν καὶ τραυματίας. Αἱ ἀπώλειαι τῶν Τούρκων ὑπῆρξαν πολὺ μικρότεραι.

**Μάχη ἐξωθεν τῶν στενῶν τῆς Κιάφας. — Ἀτακτὸς υποχώρησις τῶν Ἑλλήνων.**

Τὴν 19ην Ἀπριλίου οἱ Τούρκοι κατέλαβον τὸν Λούρον, ἀποκαταστήσαντες τὴν μετὰ τῆς Πρεβέζης συγκοινωνίαν.

Ὁ συνταγματάρχης Μάνος λαβὼν διαταγὰς ἐξ Ἀθηνῶν νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐπίθεσιν, ἀπέστειλεν, ἀναγνωρίσας ἐπικρατοῦ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ, αἰτίνας ἐπροχώρησαν μέχρι καὶ πέραν τοῦ Χανοπούλου χωρὶς νὰ συναντήσων τὸν ἐχθρόν. Κατόπιν τῶν ἀναγνωρίσεων αὐτῶν τὸ 5ον πεζικὸν σύνταγμα μετὰ μιᾶς πυροβολαρχίας κατέλαβε τὴν ἐσπερὰν τῆς 19ης Ἀπριλίου, τὸ Ἰμαρέτ καὶ τὸ χωρίον Γρεμνίτσαν.

Τὴν 20ην Ἀπριλίου, τὸ 6ον σύνταγμα, μεθ' οὗ εἶχον ἐνωθῇ δύο πυροβολαρχίαι, δύο λόχοι τοῦ 12ου συντάγματος καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς ἐδελοντῶν Γαριβαλδῖνων, ἐπροχώρησε πρὸς τὰ στενὰ τῆς Κιάφας.

(Ἀκολουθεῖ)